

Hadiyih Ya 51 Muumin Anahimiza Jeneza Lake, Kafiri Anakhofia

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((إِذَا وُضِعَتْ الْجَنَازَةُ وَاحْتَمَلَهَا النَّاسُ - أَوْ الرِّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ، فَإِنْ كَانَتْ كَامِرَةً قَالَتْ: قَدِّمُونِي. وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ كَامِرَةٍ قَالَتْ: يَا وَيْلَهَا! أَيْنَ يَذْهَبُونَ بِهَا؟ يَسْمَعُ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَهُ بَعَقَ)) البخاري

Imepokelewa kutoka kwa Abu Sa'iyd Al-Khudriyy (رضي الله عنه) kwamba Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((**Linapowekwa jeneza na likabebwa na watu au wanaume shingoni mwao, basi anapokuwa [maiti] ni mwema husema: Nikadimisheni [nitangulizeni]. Lakini ikiwa si mtu mwema husema: Ole wake! Wanalipeleka wapi? Sauti yake inasikika na kila kitu isipokuwa binaadamu. Na lau angeisikia angelizimia**)).¹

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Muumin anatamani ayafikie mema aliyoahidiwa baada ya kufariki. [An-Nisaa 4: 122, Al-Maaidah 5: 9, At-Tawbah 9: 111, Luqmaan 31: 8-9, Az-Zumar 39: 20].

﴿وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

وَمَسْكَنٍ ظَنَنَ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾﴾

((Allaah Amewaahidi wanaoamini wanaume na wanaoamini wanawake Mabustani [Pepo] yapitayo mito mbele yake. Kukaa humo daima, na makazi mazuri katika mabustani hayo yenye kudumu. Na radhi za Allaah ndizo kubwa zaidi. Huko ndiko kufuzu kukubwa)).²

2. Kafiri au mtu muovu anakhofia adhabu aliyotishiwa nayo ambayo hakuamini duniani. [Al-An'aam 6: 93, Al-Jaathiyah 45: 28, At-Tawbah 9: 68].
3. Ni Sunnah kuharakiza Jeneza.
4. Jeneza linabebwa na wanaume na si wanawake.

¹ Al-Bukhaariy.

² At-Tawbah (9: 72).

5. Baadhi ya sauti zinasikika kwa viumbe isipokuwa binaadamu na pia vitu vinginevyo visivyokuwa hai. [An-Naml: 80, Ar-Ruwm 30: 52].
6. Dalili kwamba maiti anasikia ila hawezi kuongea.
7. Uthibitisho wa hali ya maisha ya Barzakh na matokeo ya adhabu za kaburi au neema zake.

Hadiyth Ya 52
Muumin Angelijua Adhabu Za Allaah Asingelitarajia Pepo, Kafiri Angelijua
Rahma Ya Allaah Asingelikata Tamaa Nayo

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ. وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَنَطَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ)) مسلم

Imepokelewa kutoka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) kwamba Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: **((Lau Muumin angalijua adhabu zilioko kwa Allaah, hakuna yeyote angelitarajia kuingia katika Pepo Yake. Na Lau kafiri angalijua Rahma zilioko kwa Allaah, hakuna yeyote angekata tamaa ya Pepo Yake)).³**

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Kukhofia adhabu za Allaah (سبحانه وتعالى) na kutaraji Rahma Zake. [Al-Maaidah 5: 98, Az-Zumar 39: 53].

﴿ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴾

(([Allaah] Anayeghufuria dhambi, na Anayepokea tawbah, Mkali wa kuadhibu, Mwenye ukarimu, hakuna aabudiwaye kwa haki ila Yeye [na] marejeo ni Kwake)).⁴

2. Muumin anapaswa kuwa katika hali ya khofu na matumaini hata anapotenda mema. [Al-Muuminuwn 23: 60].
3. Muumin anatakiwa akimbilie kutenda mema apate Rahma na malipo mema ya Mola wake. [Al-Baqarah 2: 148, Al-Muuminuwn 23: 61, Al-Baqarah 2: 218].
4. Rahma ya Allaah (سبحانه وتعالى) ni pana mno, na adhabu Yake ni kali mno [Al-An'aam 6: 147, Al-A'raaf 7: 56].
5. Allaah (سبحانه وتعالى) Amewapa fursa makafiri wataraji Rahma na Pepo Yake, lakini ni chaguo lao kukubali haki au kubakia katika upotofu.

³ Muslim.

⁴ Ghaafir (40: 3).

6. Pepo imejaa mazuri yasiyoweza kutambulikana katika akili ya binaadamu [Hadiyth Al-Qudsiy: **((Nimewatayarishia waja Wangu wema kile ambacho jicho lolote halijapata kuona, na sikio lolote halijapata kusikia, na wala haijapata kupita katika moyo wa binaadamu))**].⁵ Akasema Abu Hurayrah: Kwa hivyo, soma ukitaka: **((Nafsi yeyote haijui waliofichiwa katika hayo yanayofurahisha macho huko Peponi))**.⁶
7. Moto wa Jahannam na adhabu zake ni kali mno [An-Nisaa 4: 56, Ibraahiym 14: 15-17, 49-50, Al-Hajj 22: 19-22, Al-Muuminuwn 23: 103-108, Al-Furqaan 25: 65, Asw-Swaaffaat 37: 62-68, Ad-Dukhaan 44: 43-50].

⁵ Al-Bukhaariy na Muslim.

⁶ As-Sajdah (32: 17).

Hadiyth Ya 53 Anayelia Kwa Kumkhofu Allaah Hatoingia Motoni

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((لَا يَلْجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ حَتَّى يَعُودَ اللَّبَنُ فِي الضَّرْعِ. وَلَا يَجْتَمِعُ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ)) رواه الترمذي وقال: حديث حسن صحيح

Imepokelewa kutoka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) kwamba Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((**Hatoingia motoni mtu anayelia kwa sababu ya kumkhofu Allaah mpaka maziwa yarudi katika chuchu. Wala haliwezi kujumuika vumbi katika Njia ya Allaah na moshi wa Jahannam**)).⁷

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Choji la kumkhofu Allaah (سبحانه وتعالى) lina fadhila kubwa ya kuepushwa na moto.
2. Mifano anayopiga Mtume (صلى الله عليه وآله وسلم) ni ya aina ya pekee yenye mazingatio makubwa, sawa na mifano Anayopiga Allaah (سبحانه وتعالى) katika Qur-aan kama Anavyosema:

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ ﴿٢٧﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ

ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ﴿٢٧﴾

((Na bila ya shaka Tumewapigia watu mifano ya kila namna katika hii Qur-aan ili wapate kukumbuka)) ((Qur-aan iliyoteremka kwa lugha ya Kiarabu [ifafanuayo vizuri] isiyo na kombo [upotofu. Wameteremshiwa] ili wapate kuwa na taqwa)).⁸

Anasema pia Allaah (سبحانه وتعالى): ((Na hakika Tumewaeleza watu katika hii Qur-aan kwa kila mifano Lakini watu wengi wanakataa isipokuwa kukanusha tu)).⁹ ((Na bila ya shaka Tumewaeleza watu katika hii Qur-aan kila namna ya mfano Lakini mwanaadamu amezidi kuliko kila kitu kwa ubishi)).¹⁰ Baadhi ya mifano hiyo; [Al-Baqarah 2:

⁷ At-Tirmidhiy na amesema: Hadiyth Hasan Swahiyh.

⁸ Az-Zumar (39: 27-28).

⁹ Al-Israa (17: 89).

¹⁰ Al-Kahf (18: 54).

261-266 Al-A'raaf 7: 40, 175-177, Yuwnus 10: 24, Ibraahiym 14: 14, 24-27, An-Nahl 16: 75-76, Al-Kahf 18: 45, Al-Hajj 22: 73, An-Nuwr 24: 35, 39-40, Az-Zumar 39: 29, Al-Hadiyd 57: 20, Al-'Ankabuwt 29: 41, Huwd 11-24, Al-Jumu'ah 62: 5].

3. Umuhimu wa Muislamu kufahamu kauli za Allaah (سبحانه وتعالى) katika Qur-aan, na anapoisoma awe anazingatia na kupata mafunzo pamoja na mawaidha, na imzidishie lymaan hata atokwe na machozi khasa pale anapopitia adhabu Zake aingiwe na khofu kwazo.
4. Fadhila za mtu kutoka ili kupigana katika Njia ya Allaah (Subhaanahu wa Ta'ala) (سبحانه وتعالى).

Hadiyth Ya 54

Maiti Anafuatiliwa Na Matatu: Ahli Zake, Mali Na 'Amali

عَنْ أَنَسٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ. فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ)) متفق عليه

Imepokelewa kutoka kwa Anas (رضي الله عنه) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((**Maiti hufuatwa na mambo matatu: ahli zake, mali yake, na 'amali zake. Hurejea mawili na likabakia moja. Ahli zake na mali yake hurejea, na zikabakia 'amali zake**)).¹¹

Mafunzo Na Hidaaya:

1. 'Amali njema anazozitanguliza mtu ni kheri yake kuliko anayoyaacha nyuma, na 'amali hizi ndizo zitakazodumu.

﴿ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا

كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾

((**Ilivyonavyo vitakwisha na viliyoko kwa Allaah [vya jazaa yenu] ndivyo vitakavyobakia. Na kwa yakini Sisi Tutawapa waliosubiri ujira wao [mkubwa kabisa] kwa yale mazuri waliyokuwa wakiyatenda**)).¹²

2. Kila mmoja ataingia kaburini peke yake, ataacha kila kitu nyuma yake ila 'amali zake ndizo zitakazomfaa zikiwa ni njema. [Al-An-'aam 6: 94, Maryam 19: 95]. [Rejea Hadiyth namba 1].
3. Muumin anapasa akimbilie kutenda 'amali njema nyingi zimfae Aakhirah. [Aal-'Imraan 3: 133, Al-Hadiyd 57: 21, Al-Hashr 59: 18, An-Najm 53: 39-41, Al-Baqarah 2: 110, Al-Muddath-thir 20: 74].
4. Wanaobaki nyuma ya maiti iwe ni funzo kwao watambue kwamba nao bila shaka siku moja watapelekwa kaburini.
5. Rejea Hadiyth namba [8, 63, 72, 78].

¹¹ Al-Bukhaariy na Muslim.

¹² An-Nahl (16: 96).

Hadiyth Ya 55
Matendo Ya Aliyeneemeshwa Na Aliye Na Shida Duniani Ndiyo Yenye
Kuzingatiwa Aakhirah

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((يُؤْتَى بِأَنْعَمِ أَهْلِ الدُّنْيَا مِنْ أَهْلِ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُصْبَغُ فِي النَّارِ بَغَةً، ثُمَّ يُقَالُ: يَا ابْنَ آدَمَ! هَلْ رَأَيْتَ خَيْرًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّ بِكَ نَعِيمٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَا رَبِّ! وَيُؤْتَى بِأَشَدِّ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَيُصْبَغُ بَغَةً فِي الْجَنَّةِ، فَيَقَالُ لَهُ: يَا ابْنَ آدَمَ! هَلْ رَأَيْتَ بُؤْسًا قَطُّ؟ هَلْ مَرَّ بِكَ شِدَّةٌ قَطُّ؟ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَا رَبِّ مَا مَرَّ بِي بُؤْسٌ قَطُّ وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً قَطُّ)) مسلم

Imepokelewa kutoka kwa Anas (رضي الله عنه) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((*Siku ya Qiyaamah ataletwa mtu wa motoni katika watu wa dunia aliyeneemeshwa neema nyingi mno, ataingizwa motoni kidogo kisha atatolewa: Ataulizwa: Ee mwanaadamu! Je, umeona kheri yoyote? Ushawahi kuneemeka aslan? Atajibu: Hapana Wa-Allaahi Mola wangu! Na ataletwa mtu aliyekuwa ana shida mno duniani katika watu wa Peponi. Ataingizwa Peponi kidogo kisha atatolewa. Ataulizwa: Ee mwanaadamu! Je, umeona shida yoyote? Ushawahi kutaabika aslan? Atajibu: Hapana Wa-Allaahi Mola wangu! Haikunipitia shida yoyote abadan, wala sikuona taabu yoyote Abadan*)).¹³

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Bishara kwa Muumin masikini kuhusu neema za Pepo yenye kudumu. [Aal-'Imraan 3: 14-15, At-Tawbah 9: 20-22, 72, Huwd 11: 108, Az-Zukhruf 43: 33-35, Al-Bayyinah 98: 7-8].
2. Onyo kwa kafiri au muovu aliyetajiri kwamba Aakhirah kuna adhabu ya kudumu. [An-Nahl 16: 117, Aal-'Imraan 3: 197, Luqmaan 31: 23-24].
3. Aliye na shida, dhiki na taabu yoyote duniani, ni bishara kwake avute subira na atende mema apate starehe ya milele Aakhirah, kwani maisha ya dunia si lolote si chochote.

¹³ Muslim.

﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ

كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

((Na hayakuwa maisha haya ya dunia ila upuuzi na mchezo, na bila shaka nyumba ya Aakhirah ndiyo maisha hasa. Laiti wangelijua)).¹⁴

4. Funzo kwa mtu muovu aliye na mali, utajiri, na ukwasi kwamba starehe yake na mali haitamfaa kitu au kumuokoa na moto. [Aal-'Imraan 3: 91, Al-Maaidah 5: 36, Al-Kahf 18: 46, Ash-Shu'araa 26: 88-89].
5. Maisha ya dunia si lolote si chochote, bali ni starehe ya muda tu. [Aal-'Imraan: 185, Ar-Ra'd 26, Al-Hadiyd: 20].
6. Muumin ajitahidi kuchuma mema apate Pepo ya Neema na raha tupu.
7. Umasikini na utajiri duniani ni mtihani tu kutoka kwa Allaah (سبحانه وتعالى), hivyo mwanaadamu asidanganyike na maisha yake.

¹⁴ Al-'Ankabuwat (29: 64).

Hadiyth Ya 56

Masikini Amtazame Aliye Chini Yake Wala Asitazame Aliye Juu Yake

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((انْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكُمْ، وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزِدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ)) متفق عليه وهذا لفظ مسلم. وفي رواية البخاري: ((إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ)).

Imepokelewa kutoka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: **((Mtazameni aliye chini yenu wala msimtazame aliye juu yenu, kwani [kufanya hivyo] ni haki zaidi msije mkazidharau neema za Allaah juu yenu))**¹⁵ Hii ni lafdhi ya Muslim, na katika riwaya ya Al-Bukhaariy: **((Anapomtazama mmoja wenu aliyefadhilishwa zaidi kwa mali na umbo, basi amtazame aliye chini yake))**.

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Hikma ya Allaah (سبحانه وتعالى) kujaaliwa baadhi ya watu matajiri, na baadhi yao masikini. [Al-Israa 17: 20-21].
2. Ni bora kumtazama aliye chini kuliko yeye katika mambo ya mali duniani. Ama mas-alah ya Dini, ni jambo zuri kumtazama aliye juu kuliko yeye ili apate kujihimiza kutenda 'amali au kujifunza ili amfikie. [Al-Muttawaffiyn 83: 26, Aal-'Imraan 3: 113-115, Al-Muuminuwn 23: 60-61].
3. Kumtazama aliye chini husaidia kukumbuka neema za Allaah (سبحانه) na kushukuru kwa majaaaliwa.
4. Haitakiwi kutamani kwa wivu na husda neema alizojaaliwa mwengine, bali ni kumshukuru na kumwomba Allaah (سبحانه وتعالى). [Al-Israa 17: 20-21, An-Nahl 16: 71].

﴿وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ۚ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝﴾

¹⁵ Al-Bukhaariy na Muslim.

((Wala msitamani vile ambavyo Allaah Amewafadhilisha baadhi yenu kuliko wengine. Wanaume wanayo sehemu [kamili] ya vile walivyovichuma, na wanawake nao wanayo sehemu [kamili] ya vile walivyovichuma. Na muombeni Allaah fadhila Zake. Hakika Allaah Daima ni 'Aliymaa -Mjuzi Mno wa kila kitu)).¹⁶

5. Kumtazama aliye juu hupelekea kukufuru neema za Allaah (سبحانه وتعالى).

¹⁶ An-Nisaa (4: 32).

Hadiyth Ya 57

Dunia Ni Jela Kwa Muumin, Na Ni Pepo Kwa Kafiri

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ))
مسلم

Imepokelewa kutoka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((**Dunia ni jela ya Muumin, na ni Pepo Ya Kafiri**)).¹⁷

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Muumin ameharamishwa asivuke mipaka kwa ajili ya matamania ya kidunia yasiyo ya halali, bali astarehe kwa mazuri aliyohalalishiwa, hivyo huwa kama yuko jela. Ama kafiri, yeye yuko huru kufanya lolote linalomshawishi katika matamania yake kwa vile anapendelea zaidi maisha ya dunia. [Al-A'raaf 7: 32, Huwd 11: 15-16, Ar-Ra'd 13: 26, An-Nahl 16: 107-109].
2. Muumin Peponi atakuwa huru kutembea atakako [Al-Kahf 18: 107-108]. Ama kafiri, yeye atakuwa jela motoni, na hatoweza kutoka wala kubadilisha hali yake ya adhabu [Ghaafir 40: 47-50, Az-Zukhruf 43: 74-78, Al-Muuminun 23: 103-108, Ash-Shu'ara 42: 44].

﴿وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ

خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ۖ﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا

وَعْدَهُ ۖ وَأَوْزَنَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾﴾

((Na waliomcha Mola wao watapelekwa Peponi makundi makundi, mpaka watakapoifikia na milango yake imekwishafunguliwa, na walinzi wake watawaambia: Salaamun 'Alaykum – amani juu yenu, furahini, ingieni humu mkae milele)) ((Nao watasema: Alhamdulillah – Sifa njema zote ni za Allaah Ambaye Ametutimizia ahadi Yake na Ameturithisha ardhi [ya huku Peponi], tunakaa katika Mabustani popote tupendapo. Basi ni malipo mazuri yaliyoje ya watendao [mema]!)).¹⁸

¹⁷ Muslim.

¹⁸ Az-Zumar (39: 73-74).

3. Dunia ni jela kwa Muumin kulingana na Pepo ya neema za kudumu Aliyoahidi Allaah (سبحانه وتعالى). [Aal-'Imraan 3: 14-15, At-Tawbah 9: 20-22, 72, Huwd 11: 108, Az-Zukhruf 43: 33-35, Al-Bayyinah 98: 7-8]. Na ni Pepo kwa kafiri kulingana na adhabu ya kudumu Aliyoahidi Allaah (سبحانه وتعالى) Aakhirah. [An-Nahl 16: 117, Aal-'Imraan 3: 197, Luqmaan 31: 23-24].
4. Muumin anatakiwa asiwe mwenye mapenzi makubwa ya dunia na starehe zake, bali awe na shauku ya kupenda nyumba ya kudumu ya Aakhirah. [Aal-'Imraan 3: 14, Al-An'aam 6: 32, Al-Hadiyd 57: 20, Al-'Ankabuwat 29: 64, Al-Kahf 18: 46, Al-Qaswasw 28: 60, Ash-Shuwraa 42: 36, Ghaafir 40: 39, Az-Zukhruf 43: 33-35].

Hadiyth Ya 58 Ishi Duniani Kama Mgeni Au Mpita Njia

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رضي الله عنهما) قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْكِبِي فَقَالَ: ((كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ)). وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَقُولُ: "إِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الصَّبَاحَ وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الْمَسَاءَ وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرْضِكَ وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ" البخاري

Imepokelewa kutoka kwa ‘Abdullaah bin ‘Umar (رضي الله عنهما) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alinikamata mabega yangu akasema: ((**Kuwa duniani kama mgeni au mpita njia**)). Na Ibn ‘Umar alikuwa akisema: “Utakapofika jioni usingojee asubuhi, na ukipambaukiwa usingojee jioni. Na chukua siha yako kabla ya maradhi yako, na uhai wako kabla ya kufa kwako.”¹⁹

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Mtume (صلى الله عليه وآله وسلم) kumkamata ‘Abdullaah bin ‘Umar mabegani ni dalili ya mapenzi yake kwa Maswahaba wake na pia umuhimu wa jambo analotaka kumwarifu.
2. Kuweko duniani ni kama mgeni apitaye njia, kwani dunia si ya kudumu, bali Aakhirah ndio yenye maisha ya kudumu. [Al-‘Ankabuwat: 64]. Allaah (سبحانه وتعالى) Amepiga mfano mzuri wa maisha ya dunia:

﴿وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ

فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ﴿٦٤﴾

((Na wapigie mfano wa maisha ya dunia: Ni kama maji Tunayoyateremsha kutoka mawinguni kisha huchanganyika nayo mimea ya ardhi [ikasitawi], kisha [baadaye] ikawa [mimea hiyo] majani makavu yaliyokatikakatika ambayo upepo huyarusha huku na huko. Na Allaah Daima Ana uweza juu ya kila kitu)).²⁰

¹⁹ Al-Bukhaariy.

²⁰ Al-Kahf (18: 45).

3. Mgeni anayepita njia kuelekea aendako bila shaka amejitayarisha kubeba mahitajio yake, hali kadhalika binaadamu anahitaji kujibeebea masurufu [Al-Baqarah 2: 197].
4. Kukimbilia kufanya 'amali njema na kutokufanyia usiri kwa kukhofia mauti yamfike mtu kabla ya kudiriki kuitenda [Al-Munaafiquun 63: 10-11, Ibraahiym 14: 31, Al-Baqarah 2: 254].
5. Siha na uhai ni neema mbili kwa Muumin apasazo kuzitumia kwa kutenda mema yatakayomfaa Aakhirah. [Rejea Hadiyth namba 9].
6. Hili ni fundisho kuwa tusikae duniani kama kwamba tutaishi milele.
7. Haifai kwa Muislamu kuifadhilisha dunia juu ya Aakhirah yake. [Rejea Hadiyth namba 57, 59, 60, 62].
8. Umuhimu wa kuutumia muda wako vyema hapa duniani.

Hadiyth Ya 59

Kuipa Mgongo Dunia Kutampatia Mtu Mapenzi Ya Allaah Pamoja Na Ya Watu

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ (رضي الله عنه) قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا أَنَا عَمَلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ وَأَحَبَّنِي النَّاسُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((أَزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللَّهُ وَأَزْهَدْ فِيمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ يُحِبُّوكَ)) ابن ماجه وغيره بأسانيد حسنة

Imepokelewa kutoka kwa Sahl bin Sa'ad As-Saa'idiyy (رضي الله عنه) amesema: "Alikuwa mtu kwa Mtume (صلى الله عليه وآله وسلم) akamwambia: "Ee Mjumbe wa Allaah! Nijulishe 'amali ambayo nikiifanya Allaah Atanipenda na watu pia watanipenda." Akasema: **((Ipe mgongo dunia Allaah Atakupenda, na vipe mgongo vilivyomo kwa watu, watu watacupenda))**.²¹

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Kuipa mgongo dunia (zuhd) ni miongoni mwa sifa za Maswahaba na watu Wema waliopita mfano (Abu Dharr Al-Ghaffariy).
2. Umuhimu wa kupata mapenzi ya Allaah (سبحانه وتعالى). [Rejea Hadiyth namba 44, 85] Pia, **((Yeyote yule atakayefanya uadui kwa walii Wangu, Nitatangaza vita dhidi yake. Mja Wangu hanikaribii na kitu chochote Ninachokipenda kama 'amali Nilizomfaradhisia, na mja Wangu huzidi kunikaribia kwa 'amali njema za Sunnah ili Nimpende. Ninapompenda, Huwa masikio yake yanayosikilizia, macho yake anayoonea, mikono yake anayopigania, miguu yake anayotembelea nayo, lau angeniomba kitu bila shaka Ningempa, lau angeniomba himaya bila shaka Ningelimkinga, na Sisiti juu ya kitu chochote kama Ninavyosita [kuichukua] roho ya mja Wangu Muumin: Anachukia mauti, Nami Nachukia kumdhuru))**.²²
3. Kukinai na rizki ya halali aliyoruzukiwa mtu na kuridhika nayo baada ya kufanya juhudi ya kutafuta na kuifanyia kazi. [Al-Maaidah 5: 88].
4. Mazuri yote yaliyomo duniani; mali, mapambo n.k. thamani yake iwe katika mkono wa mtu na si moyoni mwake. Wala asiathirike mtu na

²¹ Ibn Maajah na wengineo kwa isnaad Hasan.

²² Al-Bukhaariy.

dunia bali Aakhirah iwe ndio lengo lake, kwani huko ndiko kwenye maisha ya kudumu:

﴿ بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۖ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۖ ﴾

((Lakini nyinyi mnakhiari zaidi maisha ya dunia)). ((Na hali [maisha ya] Aakhirah ni bora [zaidi] na yenye kudumu?)).²³

5. Kutosheka na kutokutafuta rizki ya haramu, na kuzuia nafsi matamania yake, na kushukuru ya halali na kuitolea sadaka katika Njia ya Allaah (سبحانه وتعالى) [Al-Baqarah 2: 172, An-Nahl 16: 114].
6. Kuipa dunia mgongo (zuhd) si kwa umasikini na kujidhalilisha kuwa daruweshi na mavazi mabovu na kutembea bila viatu na kubeba mitasbihi mikubwa na uvivu, bali ni kuikinaisha nafsi na kuizuia isitamani ya dunia bali itamani ya Aakhirah.
7. Kuridhia mja kwa alichopewa pasi na kutamani vya watu, kwani kutamani vya watu ni njia moja ya kupatikana kwa mizozo na uhalifu duniani.
8. Rejea Hadiyith namba: 57, 58, 60, 62.

²³ Al-A'laa (87: 16-17).

Hadiyth Ya 60
Ingelikuwa Dunia Sawa Na Bawa La Mbu, Allaah Asingelimnywesha kafiri maji

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((لَوْ كَانَتْ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بُعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةً مَاءً)) رواه الترمذي وقال: حديث حسن صحيح

Imepokelewa kutoka kwa Sahl bin Sa'ad (رضي الله عنه) amesema: Mtume wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: ((**Ingelikuwa [thamani ya] dunia ni sawasawa na bawa la mbu mbele ya Allaah, Asingelimnywesha kafiri hata tama moja la maji**)).²⁴

Mafunzo Na Hidaaya:

1. Dunia haina thamani yoyote mbele ya Allaah (سبحانه وتعالى) hata kama imejaa mazuri vipi. Thamani yake ni kama bawa la mbu mbele ya Allaah (سبحانه وتعالى). [Aal-'Imraan 3: 14-15].

﴿اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَهُوَ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ ط
كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا ط وَفِي الْآخِرَةِ
عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٢﴾﴾

((Jueni ya kwamba maisha ya dunia ni mchezo, na pumbao na pambo, na kujifakhirisha baina yenu na kushindana kwa wingi wa mali na watoto [na hali vyote hamdumu navyo]. Mfano wake ni kama mvua ambayo huwafurahisha wakulima mazao yake, kisha yanakauka ukayaona yamepiga umanjano [badala ya kupiga uchanikiwiti], kisha yakawa mabua [hayana chochote]. Na Aakhirah kuna adhabu kali [kwa waovu] na [pia] maghfira kutoka kwa Allaah na radhi [kwa walio wema]. Na hayakuwa maisha ya dunia ila ni starehe ya udanganyifu [mara huondoka])).²⁵

2. Neema anazozichuma mtu duniani hazitomfaa isipokuwa anayezifanya kuwa ni za maisha yake ya kupita njia tu, na

²⁴ At-Tirmidhiy na amesema: Hadiyth Hasan Swahiyh.

²⁵ Al-Hadiyd (57: 20).

akapandikiza mema ili achume Aakhirah [Ash-Shuwraa 42: 20] [Rejea Hadiyth namba 58, 62].

3. Rizki zote hata maji zinakutoka kwa Allaah (سبحانه وتعالى).
4. Kudhalilishwa kwa kafiri.
5. Mbu ni kitu dhalili mno na kinachochukiza, na Allaah (سبحانه وتعالى) Amekipendelea kukipigia mfano kwa maadui wake.
6. Mwerevu ni yule anayetambua hakika ya jambo akaogopa kitu kinachochukiwa na Allaah (سبحانه وتعالى).